

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno diplomanta:	Marek Bartoš
Téma práce:	Hlavní líčení
Rozsah práce	72 stran
Datum odevzdání práce:	28.8.2023
Vedoucí diplomové práce:	Prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph.D.
Oponent diplomové práce:	JUDr. Rudolf Vokoun, CSc.

1. Aktuálnost (novost) tématu:

Diplomant si za téma své práce zvolil problematiku, která nebývá příliš frekventovaným tématem kvalifikačních prací. Jedná se totiž o problematiku dosti obtížnou a současně obsáhlou, ve které nadále přetrvává řada sporných a diskusních otázek, dosud uspokojivě nevyřešených ani naukou, ani judikaturou. Též s ohledem na probíhající rekodifikaci trestního procesu proto třeba diplomovou práci, věnovanou problematice hlavního líčení, považovat za aktuální, žádoucí a potřebnou.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody:

Problematika hlavního líčení je přiměřeně náročná na zpracování pramenného materiálu, ve kterém je kromě literárních prací hojně zastoupena rovněž judikatura. Náročná je práce ovšem i na vlastní zpracování, a to především proto, že pro její zdárné zpracování jsou potřebné velmi dobré znalosti prakticky celého trestního procesu a jeho institutů, tedy nejen samotné problematiky hlavního líčení. Metoda deskripce a kritické analýzy, odpovídají předmětu práce a vytyčeným cílům.

3. Formální a systematické členění práce:

Diplomant se nejprve věnuje základním zásadám trestního řízení a jejich uplatnění v hlavním líčení před soudem. Na to navazuje vlastní jádro diplomové práce, kterým je deskripce a kritická analýza jednotlivých etap (stadií) hlavního líčení před soudem tj. příprava, zahájení, dokazování a závěr. Systematika členění práce je proto v principu logická a funkční.

4. Vyjádření k práci

Práci lze celkově hodnotit jako velmi dobrou. Pojem základních zásad trestního řízení, jejich význam a klasifikace jsou vymezeny správně. Akceptovatelné je i stanovisko diplomanta plédující pro zařazení všech základních zásad trestního řízení do úvodních partií nového trestního řádu. Výklad jednotlivých základních zásad zpravidla sice nepřekračuje rozsah uvedený v učebnicích a v komentářích, avšak kladně třeba hodnotit, že se diplomant snaží akcentovat uplatnění těchto zásad právě v hlavním líčení. Bližšího vysvětlení by si proto vyžadovalo tvrzení na str. 6, že „*k hlavnímu líčení se vztahuje zejména žádost o přezkoumání postupu policejního orgánu a státního zástupce*“. Na str. 13 pak diplomant přinejmenším nepřesně uvádí, že „*zájmovým sdružení občanů může být jakékoliv sdružení občanů, kromě politických stran a hnutí, církví, náboženských společností a právnických osob s charitativní orientací*“. Této části práce lze vytknout místy určitou nevyváženost, když například jedné z klíčových zásad – zásadě materiální pravdy, je věnován jediný odstavec. Pokud jde o druhou část práce, věnované jednotlivým stadiím hlavního líčení, pak i zde diplomant ve svém výkladu v zásadě sleduje schéma výkladu obsaženého v základních literárních zdrojích. Kladně třeba ovšem hodnotit, že se snaží na základě zpracovaného pramenného materiálu upozorňovat na některé nedostatky právní úpravy, resp. na sporné otázky v interpretační a aplikační praxi (například: absence povinnosti státního zástupce označit v obžalobě nesporné skutečnosti, nejasná kritéria výběru přísedících a absence rozvrhu práce přísedících, chybějící určení doby, ve které může být ještě v průběhu hlavního líčení uzavřena dohoda o vině a trestu, zda lze konat hlavní líčení v případech, kdy se obžalovaný řádně omluví a požádá o odročení hlavního líčení, zda lze chybějící poučení svědka nahradit jeho poučením dodatečným aj.). Přinejmenším diskusní je ovšem názor (str. 36), podle kterého by laický prvek (přísedící) měly být zachovány jen u trestných činů s vysokou společenskou škodlivostí (usmrcení, těžká újma), jejichž posouzení nevyžaduje odborné znalosti. Poněkud nepřesné je rovněž tvrzení (str. 45), že poškozený nemůže uplatnit nárok na náhradu škody, jestliže již o náhradě škody probíhá jednání v občanskoprávním řízení. Kladně třeba ovšem kvitovat upozornění na trestním řádem neřešené aplikační potíže v případech, kdy dohodu o vině a trestu uzavře

jen jeden ze dvou spoluobviněných. Přehledně jsou identifikovány argumenty pro a proti účasti přisedících v trestních senátech. Důvodná je kritika, že trestní řád neřeší řadu sporných situací v případě plurality obhájců. Souhlasit třeba též s názorem na možnost přítomnosti právního zástupce při výslechu svědka. Správný je výklad pojmu skutku a zachování totožnosti skutku v trestním řízení. Pokud jde o závěry, které diplomant formuluje, pak rozhodně třeba souhlasit s nutností vhodné korelace mezi požadavkem rychlosti a efektivity řízení a právem na spravedlivý proces, jakož i s názorem, že odpovědnost za zjištění skutkového stavu a za zákonné a spravedlivé rozhodnutí by měl mít soud. Diskutovat pak lze o požadavku na další posilování prvků kontradiktornosti a postavení poškozeného v trestním řízení.

Celkově lze předloženou diplomovou práci hodnotit jako velmi dobrou. Diplomant především prokázal velmi pěknou orientaci nejen v právní úpravě zkoumané problematiky, ale rovněž v literárních pracích a v judikatuře, které se této problematice týkají. Kladem práce nesporně je pečlivost a podrobnost zpracování, dobré odborné vyjadřování a systematika výkladu. Vyzdvihnout třeba i skutečnost, že diplomant bere ve svém výkladu ohled rovněž na probíhající rekodifikaci trestního procesu. Text práce je zpracován srozumitelně a přehledně. S prameny diplomant pracuje samostatně a efektivně. Je třeba si rovněž uvědomit, že pro studenta fakulty, který dosud sám nemá osobní zkušenosti s průběhem hlavního líčení a s praktickými interpretačními a aplikačními problémy v řízení, je velmi obtížné zvolené téma zpracovat bez toho, že by více méně vycházel z učebnic a komentářů a hledal v nich oporu ve své práci. Pozitivní zde je, že se diplomant tento deficit poměrně zdařile snažil vyrovnat studiem poměrně obsáhlého okruhu odborné literatury a judikatury, ve kterých hledal podněty pro své úvahy. Na některé nepřesnosti, které se v práci objevují, bylo již upozorněno již výše.

Závěr: předložená diplomová práce po obsahové i po formální stránce určitě splňuje požadavky na ni kladené a je způsobilým podkladem pro ústní obhajobu.

Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíl práce byl splněn velmi dobře.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství.	Kritická analýza současné právní úpravy a aplikační praxe prokazují samostatný přístup.
Logická stavba práce	Práce má logickou strukturu, počínaje rozбором základních zásad a jejich uplatnění v hlavním líčení, přes kritickou analýzu jednotlivých stadií hlavního líčení až po formulování konkrétních závěrů.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Účelné využití poznatků z literárních a dalších pramenů. S ohledem na povahu tématu jsou zahraniční zdroje zastoupeny jen minoritně. Veškeré prameny, citace i odkazy jsou důsledně vyznačovány.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Hloubka provedeného rozboru zkoumané problematiky odpovídá zaměření a cílům práce.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Z formálního hlediska je text práce zpracován velmi dobře.
Jazyková a stylistická úroveň	Jazyková a stylistická úroveň zpracování je velmi dobrá.

5. Přípomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Práci doporučuji k obhajobě.
Navržený klasifikační stupeň	Velmi dobře.
Otázky k zodpovězení při obhajobě	Jaký je rozdíl mezi čtením protokolu o výpovědi svědka, učiněné v přípravném řízení, a předestřením takového protokolu svědka v hlavním líčení?

V Praze dne 11.9.2023

JUDr. Rudolf Vokoun, CSc.
oponent